

e-ISSN: 2630-6417

International Academic
Social Resources JournalARTICLE TYPE
Research ArticleSUBJECT AREAS
MusicArticle ID
66521Article Serial Number
31Received
22 November 2022Published
31 December 2022Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.66521>How to Cite This Article:
Yaymak, U. (2022).“Güzel Sanatlar Lisesi
Bağlama Öğrencilerinde
“Yöresel Tavrılar”
Konusuna Ulaşılma
Durumlarının Öğretmen
Görüşlerine Göre
Değerlendirilmesi”,
International Academic
Social Resources Journal,
(e-ISSN: 2636-7637),
Vol:7, Issue:44; pp:1886-
1890.Academic Social Resources Journal is licensed
under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License.

Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Öğrencilerinde “Yöresel Tavrılar” Konusuna Ulaşılma Durumlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi ¹

The Evaluation of Accessing the "Local Attitudes" at Fine Arts High School Bağla
Students According to Teacher's Opinions

Umut Yaymak

Dr. Öğr. Üyesi., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Fakültesi, İstatistik Bölümü, Samsun, Türkiye

ÖZET

Çalışma; GSL 12. sınıf bağlama öğrencilerinde “Yöresel Tavrılar” ünitesine ait kazanımlara ulaşma düzeyinin öğretmen görüşlerine göre hangi seviyede olduğunun ortaya çıkarılması ve kazanımların işlevselliği ve kullanılabilirliğinin hangi düzeyde olduğunun tespit edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, GSL kurumlarında bağlama eğitimi veren öğretmenlere yönelik çeşitli anketler yapılmış ve bu anketlerle öğretmenlerden “Yöresel tavrılar” konusuna ilişkin öğretim programında yer alan kazanımlara öğrencilerde hangi düzeyde ulaştıklarına yönelik değerlendirme yapılmaları istenmiştir.

Sonuç olarak GSL 12. Sınıf bağlama dersi öğretim programında yer alan “Yöresel Tavrılar” konusuna ilişkin kazanımlara öğrencilerde istenilen seviyede ulaşamadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda kazanımların öğrenci seviyesine uygun olacak şekilde yeniden planlanması ve şubeler arasındaki ünite geçişlerinin öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi dikkate alınarak daha yumuşak geçişlerle sağlanmasının kazanımların etkililiği, verimliliği ve kapsayıcılığının artırılması açısından önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlama Eğitimi, Güzel Sanatlar Liseleri

ABSTRACT

Study; GSL 12. it has been prepared in order to reveal the level of achievement of achievements belonging to the “Local Attitudes” unit in classroom connection students according to the views of teachers and to determine the level of functionality and availability of achievements. In the study, various questionnaires were conducted for teachers who provide binding education in GSL institutions, and teachers were asked to evaluate the achievements in the curriculum on the topic of “Local attitudes” at what level they achieved in students.

As a result, GSL 12. It has been determined that the achievements on the subject of “Local Attitudes” in the curriculum of the classroom connection course have not been achieved at the desired level in the students. In this context, it has been concluded that it is important to reschedule the achievements in accordance with the student's level and to ensure smoother transitions between branches by taking into account the student's level of readiness, in terms of increasing the effectiveness, efficiency and inclus Decency of the achievements.

Keywords: Bağlama Education, Fine Arts High Schools

1. GİRİŞ

“Anadolu insanının çağlar boyu edindiği kadim kültür ve geleneğini telleri ve ezgilerinde hissettiğimiz bağlama; ait olduğu toplumun kimi zaman eğlence aracı, kimi zaman eğitim metası kimi zamanda inanç malzemesi olmuştur. Türkiye’de özellikle 90’lı yıllardan itibaren konser, albüm ve faaliyetlerde daha özgür bir ifade alanı bulmaya başlayan bağlama günümüzde çoğu müzik tarzında aranan ve istenen çalgı olmuştur.

Geleneksel kültürümüzün önemli simgelerinden olan bağlama çalgısına yönelik eğitimler ülkemizin çeşitli kuruluşlarında sürdürülmektedir. Özellikle bağlama eğitiminde farklı bölgelere ait mızrap vuruşlarının öğretilmesine yönelik yöresel tavrılar konusuna GSL okulları öğretim programında yer verilmiştir. Çalışmada; 12. Sınıf bağlama öğrencilerinin Teke ve Zeybek yöresine ait mızrap vuruşlarını uygulamada ne düzeyde yeterli oldukları ve program kazanımlarında işlevsel ve kullanılabilir olmayan kazanımların neler olduğu tespit edilmiştir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Çalışma; 12. Sınıf öğrencilerinin Teke ve Zeybek yöresine ait mızrap vuruşlarını uygulamada hangi düzeyde olduklarının ortaya çıkarılması ve tavrılara ilişkin aksayan ve işlevsel olmayan kazanımların öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Önemi

Bu çalışma;

- ✓ 12. Sınıf öğrencilerinin Teke ve Zeybek yöresine ait mızrap vuruşlarını uygulamada hangi düzeyde olduğu ve çalışma kapsamında işlevsel ve uygulanabilir olmayan kazanımların neler olduğunun tespiti açısından önemlidir.

¹ Bu çalışma, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Anabilim Dalında yapılmış ‘Güzel Sanatlar Liseleri 11 ve 12. Sınıf Öğrencilerinin Bağlama Eğitimi Öğretim Programının İncelenmesi ‘ adlı Doktora Tezi çalışmasından türetilmiştir.

1.3. Sınırlılıklar

- ✓ Anketler; ülkemizin farklı bölgelerinde eğitim veren GSL okullarında görevli 40 bağlama öğretmeni ile
- ✓ Anket soruları ise; programda yer alan 9 kazanım ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Burada; GSL kurumlarında verilen çalgı eğitimi ve özelinde bağlama çalgısına yönelik kısa bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Güzel Sanatlar Liseleri

GSL kurumları, bireyde müziksel çalma, söyleme ve dinleme becerisine ulaşma, müziğin gerektirdiği temel kuramsal bilgilere ulaşma ve çalgısında profesyonel icracı olabilme amacına yönelik örgün eğitim kapsamında hizmet eden kuruluşlardır (Resmi Gazete, 1999). Mesleki doğrultuda eğitim veren GSL okulları üniversitelerin müzik alanına yönelik bölümlere öğrenci hazırlama görevini de yürütmektedir.

2.2. Çalgı Eğitimi

Bireyde, belirli bir çalgıya yönelik gerek teknik gerekse müzikal olarak belli davranışlar kazandırmaktır. Ülkemizde çalgı eğitimi çeşitli kurumlarda verilmektedir. Konservatuarlar, halk eğitim merkezleri, sivil toplum kuruluşlarına bağlı dernekler, cem evleri ve güzel sanatlar liseleri bağlama eğitiminin verildiği belli başlı kurumlardır.

2.3. Bağlama Eğitimi

Belirli bir plan ve program dâhilinde eğitimi verilen derslerden biriside bağlama eğitimidir. Bağlama; “ Anadolu insanının örf ve adetleri, geleneği kültürel birikimini, inancını, duygularını, düşüncelerini doğal, samimi ve katıksız aktaran halk sazıdır” (Parlak, 2000, s.1).

3. YÖNTEM

Çalışma verilerine kaynak taraması yapılarak ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada katılımcı guruba yönelik anketler uygulanmıştır.

3.1. Çalışma Grubu / Katılımcılar

Çalışmanın katılımcı gurubu, Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde hizmet veren GSL okullarında görevli 40 bağlama öğretmeninden seçilmiştir.

- Anket çalışmasına katılan bağlama öğretmenlerinin görev yaptığı GSL okulları

Adıyaman GSL	İzmir Umran Baradan GSL
Aksaray GSL	Orhan Şaik Gökyay GSL
Amasya GSL	Kayseri Feyzive-Menduh Güngörpoğlu GSL
Ankara GSL	Kırıkkale GSL
Türkler GSL	Kırşehir Neşet Ertaş GSL
Sebahat-Cihan Şişman GSL	Kocaeli GSL
Bingöl GSL	Konya Çimento GSL
Burdur GSL	Kütahya Ahmet Yakupoğlu GSL
Bursa Zeki Müren GSL	Malatya Abdulkadir Eriş GSL
Akçansa GSL	Manisa GSL
Hakkı Dere köylü GSL	Muğla GSL
Diyarbakır GSL	Şehit Demet Sezen GSL
Elazığ Kaya Karakaya GSL	Niğde GSL
Gaziantep Ticaret Odası GSL	Samsun İlk adım GSL
Hatay Bedii Sabuncu GSL	Sivas Muzaffer Sarısözen GSL
İsparta GSL	Tokat GSL
Aydın Doğan GSL	Erciş GSL
Buca Işılav Saygın GSL	Van GSL
	Yalova GSL
	Nida Tufekçi Güzel Sanatlar

3.2. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Çalışmada elde edilen verilere GSL bağlama öğretmenlerine uygulanan anketlerle ulaşılmıştır. Ankette yer alan sorular programda yer alan yöresel tavırlar konularına ait kazanımlar ile sınırlıdır. Anket formlarının hesaplanmasında beşli likert tipi kullanılarak hazırlanan anket formunda yer alan sorulara katılımcıların bir/beş arası verdikleri puanların ortalaması alınarak ulaşılmıştır. Ulaşılan veriler SPSS programı kullanılarak çözümlenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde GSL 12. sınıf bağlama öğrencilerinde “ Yöresel Tavırlar” ünitesine ait kazanımlara ne derecede ulaşıldığının ortaya çıkarılmasına yönelik katılımcı görüşlerine ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Teke Yöresi Mızrap Vuruşlarına Ait Kazanımlara Yönelik Katılımcı Görüşleri

Tablo 1. “ Teke Yöresi Tavrına Ait Tezene Vuruşunu Gösterir” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	12	5	140	3,5000	0,96077	1/5
Az	3	7,5				
Kısmen	18	45,0				
Büyük Ölçüde	11	27,5				
Tamamen	7	17,5				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 12’si hiç, 3’ ü az, 18’i kısmen 11’i büyük ölçüde, 7’si ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 2. “ Teke Yöresi Tavrında Yazılmış Farklı Tartımların Mızrap Vuruşlarını Gösterir” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	143	3,5750	1.03497	1/5
Az	4	10,0				
Kısmen	15	37,5				
Büyük Ölçüde	11	27,5				
Tamamen	9	22,5				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 4’ ü az, 15’i kısmen 11’i büyük ölçüde, 9 ‘u ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 3. “Teke Yöresi Halk Ezgilerini Doğru Mızrap Vuruşları ve Yöre Üslubuna Uygun Çalar” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	138	3.4500	1,0114	1/ 5
Az	5	12,5				
Kısmen	16	40,0				
Büyük Ölçüde	11	27,5				
Tamamen	7	17,5				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 5’ i az, 16’sı kısmen 11’i büyük ölçüde, 7 ‘si ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 4. “Halk Ezgileri, Egzersiz ve Etütleri Amaca Uygun Olarak Çalar” Kazanımına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	145	3.6250	0,95239	1/ 5
Az	3	7,5				
Kısmen	13	32,5				
Büyük Ölçüde	16	40,0				
Tamamen	7	17,5				
Total	40	100,0				
Hiç	1	2,5				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 3’ ü az, 13’sı kısmen 11’i büyük ölçüde, 7’si ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 3’ ü az, 13’sı kısmen 11’i büyük ölçüde, 7’si ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 5. “Bağlamada Sağ ve Sol El Koordinasyonu Geliştirecek Alıştırmalar Yapar” Kazanımına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	133	3.3250	1,04728	1/ 5
Az	5	7,5				
Kısmen	12	32,5				
Büyük Ölçüde	12	40,0				
Tamamen	10	17,5				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 5’i az, 12’si kısmen 12’si büyük ölçüde, 10’u ise tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 6. “Zeybek Tavrını Oluşturan Mızrap Vuruşlarını Gösterir” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	133	3.3250	1,04728	1/ 5
Az	8	20,0				
Kısmen	14	35,0				
Büyük Ölçüde	11	27,5				
Tamamen	6	15,0				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 8’i az, 14’ü kısmen 11’i büyük ölçüde, 6’sı tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “ Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 7. “ Bağlamada Zeybek Tavrında Oluşan Farklı Tartımların Mızrap Vuruşlarını Gösterir” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	139	3.4750	1,10911	1/ 5
Az	7	17,5				
Kısmen	13	32,5				
Büyük Ölçüde	10	25,0				
Tamamen	9	22,5				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 8’i az, 14’ü kısmen 11’i büyük ölçüde, 6’sı tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “ Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 8. “ Zeybek Tavrı ile Yazılmış Halk Ezgileri, Egzersiz ve Etütleri Amaca Uygun Olarak Çalar” Kazanımına Yönelik Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma	m/M
Hiç	1	2,5	138	3.4500	1,011	1/ 5
Az	6	15,0				
Kısmen	13	32,5				
Büyük Ölçüde	14	32,5				
Tamamen	6	15,0				
Total	40	100,0				

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 6’sı az, 13’ü kısmen 14’ü büyük ölçüde, 6’sı tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “ Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

Tablo 9. “ Zeybek Tavrı Sağ ve Sol El Koordinasyonu Geliştirecek Alıştırmalar Yapar” Kazanımına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Valid	N	%	Kazanım Puanı	Ortalama	Standart Sapma
Hiç	1	2,5	138	3.4500	1,011
Az	4	15,0			
Kısmen	17	32,5			
Büyük Ölçüde	10	32,5			
Tamamen	8	15,0			
Total	40	100,0			

İlgili kazanıma öğrencilerde ulaşılma durumlarına katılımcılardan 1’i hiç, 4’ü az, 17’si kısmen 10’u büyük ölçüde, 8’i tamamen seviyesinde ulaşıldığını belirtmişlerdir. Bu verilerden hareketle ilgili kazanımın öğrencilerde “ Orta” düzeyde gerçekleştiği söylenilebilir.

5. SONUÇ

5.1.Sonuç

Çalışmada; GSL 12. Sınıf bağlama öğrencilerinde yöresel tavrılar konusuna ilişkin kazanımlara ulaşılma durumlarının öğretmen görüşlerine göre hangi düzeyde olduğunun tespiti yapılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre;

Bağlama öğrencilerinde “ Teke Yöresi Tavrı”na ilişkin;

- ✓ Teke tavrının mızrap vuruşunu gösterir,
- ✓ Teke tavrı ile oluşan farklı tartımların mızrap vuruşlarını gösterir,
- ✓ Teke yöresi halk ezgilerini doğru tezene vuruşları ve yöre tavrına uygun çalar
- ✓ Teke yöresi halk ezgileri, egzersizleri ve etütleri amaca uygun olarak çalar
- ✓ Teke yöresine ait mızrap vuruşlarında sağ ve sol el koordinasyonunu geliştirecek etüt ve egzersizler yapar” kazanımına “ orta ” düzeyde ulaşıldığı tespit edilmiştir.

“Zeybek Yöresi Tavrı”na ilişkin kazanımlarda ise;

- ✓ Zeybek tavrına ait temel mızrap vuruşlarını gösterir,

- ✓ Zeybek tavrında oluşan farklı tartımların mızrap vuruşlarını gösterir,
- ✓ Zeybek tavrını doğru mızrap vuruşları ve yöre tavrına göre doğru çalar,
- ✓ Zeybek tavrı sağ ve sol el uyumunu geliştirecek etütler yapar kazanımına “orta” seviyede ulaşıldığı tespit edilmiştir.

Bu bulgulardan hareketle, programda yer alan “Yöresel tavırlar” konusuna ilişkin kazanımlara GSL bağlama öğrencilerin de istenilen düzeyde ulaşamadığı, ayrıca teke ve zeybek yöresine ait kazanımların gerek öğrenci seviyesine gerekse işlevsellik bakımından istenilen düzeyde uygun olmadığı tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

1. Ekiz, D. 2015, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara; Anı Yayıncılık Genişletilmiş 4. Baskı Elçi,
2. Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (17. Baskı), Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti. Ankara.
3. Meb, (2016). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Dersi Öğretim Programı (10, 11, 12. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
4. Oral, Makbule (2010). Bağlamada Belli Başlı Yöresel Tavrıların İcrasında Bozuk Düzen İle Bağlama Düzeni Arası Transpozisyonda Oluşan Duyum Farklılıkları. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
5. Parlak, Erol. 2000. Türkiye’de El ile (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları:2490, Hagem Yayınları: 304, Halk Müziği Oyunları Dizisi:22, Kılıçaslan Matbaası Limitet Şirketi.
6. Yıldırım, A.Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, 11. Baskı. Ankara.